

jõulukuu 2026

Pelgulinna oma leht. Pausidega aastast 1993.

Pelgulinna Jõuluootus – aeg märgata, jagada ja rõõmustada

Jõuluaeg ei saabu alati esimese lume ega kalendris oleva kuupäevaga. Pelgulinna saabub jõuluaeg II advendil toimuva Pelgulinna Jõuluootusega. See algab ühest soojast tervitusest, süüdatud küünlast, lapse silmis peegelduvast ootusest või hetkest, mil argitoimetused korraks kõrvale jätame ja märkame rohkem inimesi enda ümber.

Pelgulinna Jõuluootusest on saanud aastate jooksul meie kogukonna üks oodatumaid ja armsamaid traditsioone. See on päev, mil saame tulla kokku, tunda rõõmu üksteise seltskonnast ning luua jõulurõõmu meie asumis. On tore näha, kuidas aastast aastasse leiavad tee Jõuluootusele nii vanad tuttavad kui ka uued tulijad, suured ja väikesed pelgulinskid.

Tänavugi ootab meid jõuluvana Oskar koos oma vahva postkontoriga. See pole aga päris tavaline postkontor, sest seal ei pea kirjutama nimekirja kingitustest, mida jõuluvanalt soovitakse. Ootame kirju, milles lapsed saavad jagada oma mõtteid, tundeid, unistusi ja häid soove. Kirjutada võib sellest, mis on sel aastal rõõmu valmistanud, kellele tahetakse midagi ilusat soovida või mille eest tänulik ollakse. Kirja võib valmis kirjutada juba kodus või tulla ja panna oma mõtted paberile kohapeal. Kõige tähtsam polegi see, mida kirjas seisab, vaid see, et laps võtab hetke, et mõelda ja oma südame häält kuulata. Kirjad, millel on peal postiaadress, saavad Jõuluvana Oskarilt ka vastuse.

Võib-olla ongi jõulude kõige ilusam osa just see, et see tuletab meile meelde lihtsaid, kuid olulisi asju. Et hea sõna võib teha kellegi päeva helgemaks. Et koos veedetud aeg on sageli väärtuslikum kui kõige uhkem kingitus. Et märkamise, hoolimise ja jagamise jaoks ei ole vaja suurt põhjust.

Pelgulinna Jõuluootus on meie väike panus jõulutundesse. Soovime, et Pelgulinnas oleks alati ruumi kohtumistele, naeratustele, laste särasilmadele ja täiskasvanute rõõmule. Et igaüks leiaks sellest päevast midagi, mis teeb südame soojaks ja aitab jõuludele lähemale astuda.

Kohtume Pelgulinna Jõuluootusel. Need ühised hetked, soojad kohtumised ja rõõmsad inimesed ongi meie armas Pelgulinn!

Pelgulinna Selts

Valgus pimeduses

Looduses vahelduvad valgus ja pimedus oma kindlas rütmis. Hommik toob päeva ning õhtu annab maad ööle. Sama rütm kordub ka aastaaegades: kevadel pääseb valgus võimule, sügisel hakkab see taas taanduma ja teeb ruumi talvisele pimedusele. Oleme harju-nud, et valgus tuleb alati siis, kui pimedus taganeb.

Ometigi on aastas aeg, mis nagu ei vastakski loodusseadustele. See on jõuluaeg, kui valgus ja pimedus järsku kui korraga kokku saavad. Väljas on pime, aga ometi on meie ümber ühtäkki palju valgust. Valgust, mis kirgastub paljudest väikestest asjadest kogu maailma Valguse ootuses.

Valgust võime näha nii värelevas küünlaleegis toaaknal kui ka palju-des inimestes meie ümber. Ka meie igaüks võime olla selle valguse kandjaks. Vahel piisab naabrile öeldud heast sõnast või telefoni-kõnest vanematele. Teinekord sellestki, kui jääme seisma ja kuulama. Tõsi, niisugused hetked ei lahenda kõiki muresid ega muuda talveööd lühemaks, kuid ometi võib teadmine, et keegi märkab ja hoolib, tuua kinnitavat valgust ja pimedus saab tõrjutud kaugemale.

Soovin kõigile valgust täis jõulu-aega, milles on vähem kiirustamist ja rohkem kohalolemist. Olgu meie kodudes ja kohtumistes ruumi nii rõõmule kui ka igatsusele, nii rääki-misele kui ka vaikusele. Märgakem ka neid, kes seda valgust väga vajavad ja kandkem seda sinnagi. Leidku igaüks selles pimedas jõulu-kuus valgust, mis tedagi puudutab - küünlaleegis, heas sõnas, koos-olemises või Jeesuslapse sünni sõnumis. Sest jõulude ootus ei seisne ju selles, et pimedust ei ole enam, vaid et valgus on tulnud selle kes-kele. Rahulikku ja õnnistatud jõuluaega kõigile!

Ootame kõiki ka Peeteli kirikusse osa saama jõuluvalgusest 24. detsembril kell 16.00 jõuluõhtu jumala-teenistusel ja 25. detsembril kell 11.00 jõulupüha jumalateenistusel. Jõululaupäeval tasub tulla kirikusse kindlasti juba pool tundi varem, kell 15.30, kui Peeteli kammerkoor laulab kauneid ja tuttavaid tuttavaid jõululaule.

Ka jumalateenistustel kõlab palju muusikat:
P, 6.12 kl 11.00 teenib kaasa vokaal-ansambel Sinilind,
P, 13.12 kl 11.00 Tallinna Saarlaste Segakoor
P, 20.12 kl 11:00 naiskoor Ilo

Külli Suurevälja
EELK Tallinna Peeteli koguduse õpetaja

Jumalateenistuste ja kontsertide täpsem info:
www.peetelikogudus.ee

Pelgulinna näitus Kalamaja muuseumis viib kelmikale ajarännakule

Kalamaja muuseumis avatud kogukonnanäitus „Üks kindel linn ja varjupaik – Pelgulinna aja lugu“ koondab ühtseks jutustuseks Tallinna puitarhitektuuriga silmapaistva piirkonna enam kui 150-aastase ajaloo.

Näituse kuraator, ajalooõpetaja Jaak Juske rõhutas, et tegemist ei ole pelgalt kuivade faktide reaga, vaid elava jutustusega inimestest ja nende mälestustest läbi aegade. „Näituse eesmärk ei ole anda täielikku ülevaadet Pelgulinna ajaloost, vaid pigem äratada külastajates mälestusi ning panna nad märkama oma kodukandi põne-vaid detaile,“ selgitas Juske välja-paneku ideed. Nii andsid näituse valmimisse suure panuse kohalikud elanikud eesotsas 1992. aastal loodud Pelgulinna Seltsiga. Eriline roll oli seltsi eestvedajal Pille-Maris Arrol, kelle suguvõsa mälestused ulatuvad piirkonnas juba kuuendasse põlve. Tema esiisa poolt 1909. aastal Õle tänava äärde ehitatud Lenderi-tüüpi maja makett on ka näituse üheks põnevamaks vaatamis-väärsuseks.

Näituse teljeks olev ajarännak algab 1870. aastatel, mil raudtee tulekuga hakkas soisest ja metsasest Tallinna äärelinnast kujunema töölisasum. Kuraator avas piirkonna nime põnevat tausta: „Eks seal on end varjatud, kui linnamüüride all madin käis. Kesk- ja varauusajal ei kehtinud Pelgulinna aladel Toompea, vaid all-linna Lübecki õigus, mistõttu leidsid sealkandis varjupaika ka linnaõiguse eest pagenud inimesed.“ See kunagine pelgupaik hakkas aga kiiresti muutuma, kui tööstus-revolutsiooni käigus tekkis vajadus uute elamispindade järele. „Tegemist oli tõelise ehitusbuumiga, kus kunagiste karja- ja heinamaade asemele kerkisid lühikese ajaga terved tänavatäied puidust korter-maju. Aga ka kõik hilisemad perioo-did on kujundanud vana eeslinna p

palet,“ märkis Juske. Täna elab Pelgulinnas juba üle 15 500 elaniku, mis teeb sellest rahvaarvult arvestatava väikelinna mõõtu asumi.

Näitusesaalis püüavad pilku piirkonna eri ajastute hoonete detailsed maketid, ajaloolised linnakaardid ja suurendatud fotod, mis pärinevad Tallinna Linna-muuseumi, Eesti Ajaloomuuseumi, Rahvusarhiivi, Eesti Arhitek-tuurimuuseumi, aga ka kohalike perekonnakogudest. Juske tõstis esile just kogukonnalt saadud materjali väärtust: „Vanad fotod ja mälestuskillud taaselustavad eeslinna kunagist õhustikku, annavad näitusele selle tõelise hinge.“

Kalamaja muuseumi juhataja Maibel Napa märkis, et näitus täidab olulist rolli linnaosade vaheliste sidemete tugevdamisel ja ajaloomälu hoid-misel. „Kalamaja muuseumi uue näitusega teeme naabritele kummarduse, sest Pelgulinn ja Kalamaja on alati olnud tihedalt seotud,“ rõhutas Napa.

Et lugu ei jääks vaid muuseumiseinte vahele, saadab väljapanekut lai publikuprogramm kuraatorituuride, ekskursioonide ja arhitek-tuuriloengutega ning Kalamaja ja Pelgulinna ühises tänavapildis avatud välinäitus „Elektrikappide uus elu“. Jaanika Jürise ja Merike Tamme kujundatud kelmikas Pelgulinna näitus jääb Kalamaja muuseumis avatuks kuni 2028. aasta sügiseni.

Kuidas Heina tänavale tulid elevandid

Tänavu sügisel saabusid Heina tänava mänguväljakule kaks uut ja uhket elevanti. Aga sugugi mitte esimest korda! Suur ja väike elevandikujuline liumägi rõõmustasid Pelgulinna lapsi seal juba aastakümneid tagasi.

Et kõik ausalt ära rääkida, pean alustama algusest.

Selles, et paljude mälestustes elavad armastatud elevandid taas Pelgulinna jõudsid, on „süüdi“ ajaloolane ja pikaaegne pelgulinlane Jaak Juske. Sõitsin Pelgulinna päevadel kaasa ekskursioonibussis, kus ta jutustas lugusid Pelgulinna ajaloost. Heina tänava mänguväljaku juures palus Juske bussi peatada ja teatas, et siin oli kunagi elevant. Just sellest loost sündiski mul mõte tuua londiste mänguväljakule tagasi.

Esimene puidust elevandikujuline liumägi paigaldati Heina tänava mängumurule 1954. aasta kevadel. Sama aasta 25. mai Õhtuleht kirjutas: „Laste mängumuru keskel seisab puust elevant pojaga.“ Elevantidest said laste lemmikud ja selle kandi maamärk.

Foto: Oskar Juhani / Õhtuleht / Rahvusarhiiv, 1964

Kalinini rajooni majavalitsuste lasteringidele korraldatud tööde ja mängude nädala avamine Heina tänava mängumurul 1964. aasta suvel. (Eesti Rahvusarhiivi Filmiarhiivi fotokogu, EFA.252.0.47620.)

Aga Pelgulinnas on nähtud ka päris elevante! 1959. aasta suvel saabusid üleliidulise tsirkuse elevandid rongiga Kopli kaubajaama, kust nad jalgsi südalinna tsirkusetelki talutati. Elevantide järel jooksis teiste seas ka väike Tõnis Mägi. „See oli õnnetunne. Ebareaalne, et Pelgulinnas oli elevant!“, meenutas laulja aastaid hiljem Postimehele. „Selles kõiges oli midagi muinasjutulikku, justkui ei tohiks olla, aga on.“

Elevante meenutas teiste seas ka Pelgulinna seltsi üks eestvedajaid, 90-aastane Pille-Maris Arro. Paljud toonased lapsed mäletavad hästi, kuidas suure elevandi londist sai alla lasta ja väikese kaudu jälle üles ronida.

Põhja-Tallinna Valitsus värskendas sel sügisel üheksat mänguväljakut, millest kõige põnevama loo peidab endas just Heina tänava mänguplats. Suur, ligi kolmemeetrine londiste jõudis kohale 27. oktoobril.

Nii saigi ühest mänguväljaku uuendamisest midagi enamat - võimalus tuua tükike Pelgulinna ajalugu tagasi tänapäeva. Heina tänaval on taas elevandid, kelle seljas saavad turnida uued põlvkonnad. Vanemates pelgulinlastes äratas nende tagasitulek aga hulga südamlikke mälestusi.

„Olen seal lapsena mänginud. Oli küll suur elevant, londist sai alla lasta ja väikest elevanti pidi sai jälle üles ronida,“ kirjutas üks kohalik. „Vanaema elas Heina tänaval. Elevantliumägi oli lapsepõlve lemmikkoht,“ meenutas teine.

Mõnikord piisab ühest vanast loost, et sünniks midagi uut ja toredat.

Manuela Pihlap
Põhja-Tallinna linnaosa vanem

Foto: Põhja-Tallinna Valitsus

Hetk, mil Jaak Juske räägib Pelgulinna elevandist!

Foto: Põhja-Tallinna Valitsus

Suur elevant jõudis Heina tänava mänguväljakule.

Allikaviited:
Õhtuleht, 25. mai 1954, nr 122, lk.1 lk 1. „Laste mängumuru keskel seisab puust elevant pojaga."
Postimees, Elu24, 4. jaanuar 2009 „„Täna õhtul…“ startis Tõnis Mägiga“
https://elu24.postimees.ee/64875/tana-ohtul-startis-tonis-magiga

Sada aastat, 250 meetrit ja tuhat lugu - Kõrre tänava erakordne sajand.

Pelgulinna südames peitub väike tänav, mille omanäoline arhitektuur jutustab sootuks teistsugust lugu kui ümbruskonna tavapärased puu-majad. Tänava ajalugu ulatub aega, mil ümbruskonnas laiusid veel põllud, kus kasvatati kapsaid, kaalikaid ja kartuleid.

Ligikaudu 250 meetri pikkune Kõrre tänav kätkeb endas palju enamat kui sajandivanuste majade ajalugu. See on lugu inimestest ja perekondadest, nende saatusest, põlvkondadevahelistest sidemetest ning ühtekuuluvustundest, mis on ajaproovile vastu pidanud.

Kõrre tänava sajandisse mahub nii rõõmu kui ka traagikat. Siin on kodusid rajatud, sõjas kaotatud ja taas üles ehitatud.

1944. aasta märtsipommitamises sai tabamuse Kõrre 3–9 ridaelamu, enim kannatasid majade nr 7 ja 9 osad. Maja elanikud pääsesid õnneks vigastusteta.

Perekondlike mälestuste järgi suutis suurekasvuline meesterahvas end läbi imepisikese keldriakna välja pressida. Tule leviku takistamiseks raiusid mehed läbi hooneosadevahelised katusetalad, päästes nii ülejäänud hooneosad.

Taastamistööd võtsid aastaid, kuid elu läks edasi. Toonastele lastele, sealhulgas ka minu emale, kujunesid varemed omamoodi mängumaaks.

Möödusid aastakümned ja sirgus uus põlvkond. Oli aeg, mil sõpradega kohtumiseks polnud vaja telefoni ega kokkuleppeid. Piisas õue astumisest – mängukaaslased olid juba kohal.

Tihti koguneti Kõrre 9 trepile lugusid rääkima, veel sagedamini aga maja ees kasvava suure kastani otsa. Puu ladvast paistis Toompea ning selle kõige jämedamal oksal istudes sai üheskoos maailmaasju arutatud.

See oli meie väike, kuid imeliselt suur maailm! Enamik toonaseid mängukaaslasi elab siin tänaseni ning nüüd kasvavad üheskoos juba meie lapsed. On neid, kes pole kunagi lahkunud, ja neidki, kes on pärast eemaloldud aastaid kodutänavale tagasi pöördunud.

Mitte sellepärast, et maailmas poleks teisi ilusaid paiku, vaid seetõttu, et siin on midagi, mida mujalt ei leia. Ajad on muutunud, kuid kodutunne on jäänud.

Kõrre tänava elanikud kogunesid esimest korda ühiselt sünnipäeva tähistama juba kuus aastat tagasi, tänava 94. aastapäeval. Toona pidas kõne ajaloolane Jaak Juske, esines pillimees ning kogu tänava ulatuses süüdati küünlad. Naabrite seltsis nauditi head-paremat ja ühist koosolemist.

Sajandijuubeliks ehiti tänav ajalooliste fotode näitusega ning taas laius kogu tänava ulatuses küünaldemeri. Muusikalist meeleolu lõi Peeter Rebane, kõnedega esinesid ajaloolane Jaak Juske ja Pelgulinna Seltsi esindajad.

Eriliselt südamlikuks kujunes kolmanda põlvkonna tänavaelaniku Jaan Vali meenutuste kuulamine. Tema jagatud mälestused ja põnevad lood tõid möödunud ajad taas kuulajateni.

Õhtut juhtis üks peo peakorraldajatest, Madis Alvela, kes pani tänavarahva teadmised proovile meeleoluka kodukandi teemalise mälumänguga ning hoolitses selle eest, et hea tuju ei raugeks.

Juubelist võtsid osa pea kogu tänava elanikud!

Mõeldud oli ka kõige pisematele pidulistele. Suurel batuudil jagus lustimist ja naerukilkeid terveks õhtuks.

Uhke ilutulestik pakkus peole särava akordi.

Peolisi kostitas Pelgulinna kauaaegne ja armastatud kaupmees Apetiit, ülimaitsvad tordid valmisid Ristikheina kohviku ja cake_by_evaliisa käe all.

Pelgulinna Selts, meie oma kodukandi trükikoda Sysprint ja elamuste looja Matkafy Laternamatkad olid suureks abiks ürituse õnnestumisel.

Meeleolukaid hetki sai jäädvustada QuickPici fotoboksis, kus lustakad aksessuaarid pakkusid rohkelt nalja ja naeru.

Sajandipikkune ajalugu ärkas juubelipeol taas ellu. Oli nostalgiat, südamlikke taaskohtumisi, jagatud mälestusi ja siirast rõõmu koosolemisest.

Hipodroomi kvartalis algab uus peatükk: uute kodude kõrval kasvab ka kogukond

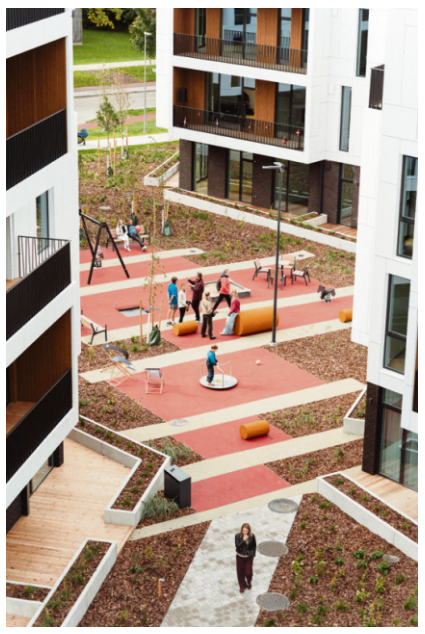

Ajaloolisel Tallinna Hipodroomil on alanud uus peatükk. Aastakümneid suuresti suletud olnud ala on tasapisi muutumas avatud ja roheliseks linnaruumiks, mis toob Põhja-Tallinnasse uusi kodusid, kohtumispaiku ja inimesi. Hipodroomi kvartali esimesed majad on nüüd valmis ning uued elanikud kolivad järk-järgult sisse. Kuid majade ja tänavate kõrval on kujunemas midagi veelgi olulisemat – uus kogukond, mis soovib kasvada loomulikuks osaks juba olemasolevast Pelgulinna naabruskonnast.

Reterra, Hipodroomi kvartali arenduse esimeses etapis valmis viis kortermaja, milles on kokku 101 kodu ja kuus äripinda. Uue ilme on saanud ka Merimetsa tee ning rajatud on ligi 250 meetri pikkune maa-alune tunnel, mis ühendab Merimetsa teed uue Hipodroomi tänavaga. Suur osa autoliiklusest ja parkimisest on viidud maa alla, et maapinnale jääks rohkem ruumi jalakäijatele, ratturitele ja rohelusele. Nii muutub aastakümneid linnast veidi eraldatud ala järk-järgult avatud linnaruumiks, kus tulevikus saavad kokku kodud, kohvikud, teenused ja avalikud kohtumispaigad.

Selleks, et uutel elanikel oleks lihtsam üksteisega tuttavaks saada ja ühiseid ettevõtmisi algatada, on Hipodroomi kvartalisse kaasatud ka kogukonnajuht Kristiina-Sandra Potter. „Minu ülesanne ei ole kogukonda kellegi eest valmis luua. Pigem soovin luua võimalusi, kus inimesed saavad kohtuda, oma mõtteid jagada ja kujundada üheskoos uut elukeskkonda," selgitab Kristiina-Sandra.
Kristiina-Sandra usub, et kogukonna loovad eelkõige inimesed. „Minu jaoks algab tugev kogukond sellest, et me tunneme oma naabreid, märkame enda ümber olevaid inimesi ning oskame üksteist hoida ja toetada," räägib Kristiina-Sandra. „Kui meie ümber on hoolivad inimesed, annab see kindlustunde, et me ei ole üksi."
Tema sõnul ei pea kogukonnatunde tekkimiseks alati midagi suurt korraldama. Vahel piisab naabri tervitamisest, Hipodroomi Sörk jooksuklubiga liitumisest või lihtsalt üksteise märkamisest. „Just selliseid kohtumisi ja ühiseid tegemisi võiks tulevikus toetada ka Hipodroomi uus linnaruum. Kvartalisse on kavandatud promenaad, avar keskväljak ning kohvikud ja restoranid, kuhu oleks põhjust tulla ka ümberkaudsetel elanikel. Ka äripindadele otsime teadlikult ettevõtjaid ja teenusepakkujaid, kelle tegevus kõnetaks kohalikke inimesi, vastaks nende igapäevastele vajadustele ning aitaks kaasa kogu piirkonna arengule," kirjeldab Kristiina-Sandra.

Kristiina-Sandra jaoks on oluline, et Hipodroomist ei kujuneks omaette linnak, vaid loomulik värav Pelgulinna. „Põhja-Tallinn on üks minu lemmikumaid Tallinna linnaosi. Siin on tugevad ja omanäolised kogukonnad, aktiivsed inimesed ning pikk ühiste ettevõtmiste ajalugu. See on suur väärtus, mida tuleb hoida," räägib ta. „Me ei tule siia tühjale kohale. Soovime, et uued elanikud õpiksid tundma ka ümberkaudseid naabreid ning et Pelgulinna ja Merimetsa inimesed tunneksid end Hipodroomil oodatuna."
Kristiina-Sandra kutsub kõiki ümbruskonna elanikke, kogukondade eestvedajaid ja ettevõtlikke inimesi oma mõtteid jagama. „Oleme avatud uutele tutvustele, ideedele ja koostöövõimalustele. Kui kellelgi on soov midagi ühiselt ette võtta, siis kuulame seda suurima rõõmuga. Nii saab üheskoos ajaloolisest Hipodroomist tasapisi uus ja elav osa Pelgulinna naabruskonnast."
Hipodroomi kvartali areng jätkub järgmises etapis, mil lisandub kaks KOKO Arhitektide kavandatud kortermaja kokku 71 koduga. Pikemas plaanis on kvartalisse kavandatud üle tuhande kodu, munitsipaallasteaed ning mitmekesised sportimis- ja vaba aja veetmise võimalu-sed. Koos tulevase ärilinnakuga võib siin ühel päeval elada ja töötada kokku ligikaudu sama palju inimesi, kui mõnes Eesti väikelinnas elanikke on. Nii kujuneb Hipodroomist järkjärgult omaette elurütmiga, kuid ümbritseva linnaga tihedalt seotud naabruskond.

NUUDEL Telliskivis – Tai maitsed Pelgulinna oma inimestelt

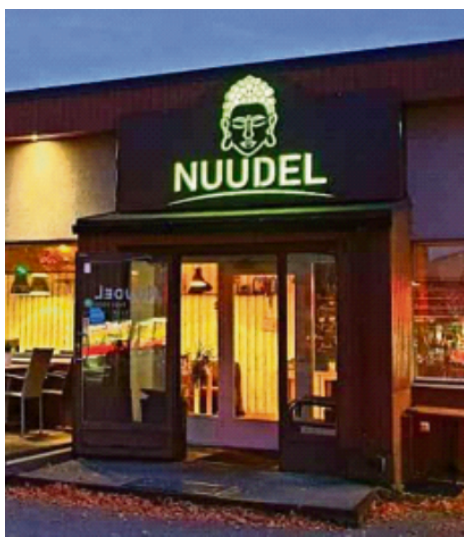

Pelgulinnas Telliskivi tänaval asub üks mõnus Tai toidukoht, mille taga seisavad siinsamas Pelgulinnas elavad ja tegutsevad inimesed.
NUUDEL on koht, kus saavad kokku armastus hea toidu vastu, kohalik ettevõtlikkus ja kodukandi tunne.
Pelgulinn on meie jaoks midagi enamat kui lihtsalt elukoht - see on meie kodu, kus kasvavad meie lapsed ja kus tunneme end osana toredast kogukonnast.
Seetõttu on eriti hea meel, et saame ka ise oma kodukandi ellu panustada, pakkudes Telliskivi 15 asuvas NUUDEL restoranis maitsvaid Tai roogasid.
NUUDEL on aastatega kasvanud ja jõudnud mitmesse Tallinna piirkonda, kuid Telliskivi restoran on meile eriliselt südamelähedane. Siin käivad söömas meie naabrid, ümbruskonna pered ja inimesed, kellega kohtume ka igapäevaselt Pelgulinna tänavatel.
Meie soov on lihtne - pakkuda head, värskelt valmistatud Tai toitu mõistliku hinnaga ning luua koht, kuhu inimesed tahavad ikka ja jälle tagasi tulla.
Ootame kõiki Pelgulinna inimesi meile külla - naabrite juures on alati hea süüa!
NUUDEL Telliskivi
Telliskivi 15, Tallinn
www.nuudel.ee

Meie sõbrad & toetajad:
34 õle grigori
Põhja-Tallinna Valitsus
DOT design
Pelgulinna seltsi pere saadab soojad tervitused jõuluvana JUHANILE, Võrumaale!
Eesti Kondiiter
EELK TALLINNA PEETELI KOGUDUS

MtÜ Pelgulinna Selts, hetkel kodutu ja ilma peavarjuta.
Kontakt: Pille-Maris Arro, tel.: 516 32 35
Meie tegemisi saad toetada - SEB EE981010052031153003
Ajalehe trükkis: AS Printall, tiraaž 2000 tk.